

Beslut om ändring och utvidgning av naturreservatet Stilleryd i Karlshamns kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 och 5 §§ miljöbalken (1998:808) att utvidga naturreservatet Stilleryd till att omfatta det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1). Länsstyrelsen beslutar vidare, med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm om föreskrifter enligt nedan för naturreservatet.

Länsstyrelsens resolution 1967-08-01 (dnr IIIG42-101-65) om bildande av naturreservatet Stilleryd upphör att gälla, såvitt gäller avsnitten "Föreskrifter för reservatsområdet" samt "Vård och förvaltningsbestämmelser", när detta beslut vinner laga kraft.

Länsstyrelsen ändrar det i resolutionen från 1967 bestämda syftet med naturreservatet i enlighet med vad som anges på sidan 2 i detta beslut, när detta beslut vinner laga kraft.

Länsstyrelsens beslut 1985-03-28, dnr 11.122-870-83, om bildande av fågelskyddsområde enligt 14 § naturvårdslagen, upphävs inom reservatsområdet. Upphävandet ska gälla när detta beslut vinner laga kraft.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Stilleryd
Kommun	Karlshamn
Socken	Asarum
Lägesbeskrivning	Naturreservatet är beläget i kustbandet, ca 5 km VSV om kyrkan i Karlshamn, mellan Elleholm och Stårnö
Kartblad	<i>Topografiska kartan:</i> 3E Karlshamn SO 3E Karlshamn NO <i>Ekonomiska kartan:</i> 3E 4h Vekerum (034 47) 3E 5h Stårnö udde (034 57)
Naturgeografisk region	9. Blekinges sprickdalsterräng och ekskogsområde
Kulturgeografisk region	Sydsvenska odlingsbygderna
Natura 2000 – beteckning	Vattenområdena ingår i Natura 2000-området Pukaviksbukten (SE 0410068) Landområdena ingår inte i Natura 2000
Fastigheter	Stilleryd 6:6 (delar av) Stilleryd 6:12 Stilleryd 15:1 (fd Aspekärv 9:1)
Markägare	Privat och kommun
Nyttjanderätter	Bete, fiske, småbåtshamnssarrende
Servitut	Väg, kraftledning, muddring
Areal	Totalt ca 83 ha, varav ca 6,5 ha är utvidgning
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen

Syftet med naturreservatet

Ändamålet med den ursprungliga reservatsbildningen med stöd av naturvårdslagen år 1967 var ”Att bevara ett område med vacker skärgårdsnatur av väsentlig betydelse för det rörliga friluftslivet”. Den allmänna målsättningen med skötseln av reservatet var utöver det ovan angivna syftet att ”Skötselåtgärderna skall under beaktande av naturvårdande synpunkter främja möjligheterna till friluftsliv” enligt skötselplanen från år 1983.

Den nya delen av naturreservatet karaktäriseras av likartad ekdominerad kustskog som kringliggande reservatsmarker samt intilliggande vattenområde i Östersjön. Anledningen till naturreservatets ursprungliga gräns var att skydda de då berörda fastigheterna från planerad tomtexploatering.

Nytt syfte för reservatet är att:

- Tillgodose allmänhetens möjligheter till rörligt friluftsliv i ett område med rika natur- och kulturmiljöupplevelser, med tillgång till väl underhållna vandringsleder och badmöjligheter, i ett tilltalande kustlandskap nära Karlshamn.
- Bevara, återskapa och vårda värdefulla naturmiljöer i form av ekdominerade kustskogar, sumpskogar och öppna naturliga fodermarker med lång hävdkontinuitet, strandzoner med berghällar, klippor och hällkar, öar och skär samt öppna kustnära marina botten- och fria vattenmiljöer, med särskilt fokus på de i naturreservatet förekommande Natura 2000-naturtyperna.
- Bevara biologisk mångfald i det mosaikartade kustlandskapets hällmarks- miljöer, skogar, öppna odlingslandskap, öar och skär samt vattenområden, med särskilt fokus på rödlistade arter, Natura 2000-arter och andra för Blekinge ovanliga arter samt typiska arter knutna till fastlandsområdets långa kontinuitet av beteshävd.

Beskrivning av området

Geologi

Naturreservatet Stilleryd är beläget i mellersta Blekinges kustbygd. Topografin är mjukt kuperad och höjdskillnaderna måttliga, med högsta punkten drygt 10 meter över havet i reservatets norra del. Den lägsta punkten återfinns ca 13 meter under havsytan i områdets södra delar. Berggrunden utgörs av prekambrisk bergarter med en bergartsgräns löpande tvärs igenom fastlandsområdet i nord-sydlig riktning. Den västra delen av udden består av Blekinge kustgnejs, som är Blekinges landskapssten och som förr gav den huvudsakliga råvaran till Blekinges gatstenstillverkning. I denna del av reservatet finns också många spår från äldre tiders stenbrytningsverksamhet. I öster tar den granitiska bergarten granodiorit vid. I naturreservatets nordöstra del löper en sprickzon i nord-sydlig riktning. Den sammanfaller med den gräsmarksbevuxna sänka som sätter sin prägel på naturreservatet inom detta område.

Områdets urbergarter är relativt svårvittrade och ger upphov till magra jordar. Inom reservatet består stora arealer av mer eller mindre kala klippvallar eller områden med tunna jordar. I svackor ökar jorddjupet något. Den dominerande jordarten är sandig morän. På klippvallar finns isräfflor som visar på en isrörelseriktning från norr i den senaste nedisningens slutskede. I havet utanför Sternö, strax öster om naturreservatet, har en rotfast stubbe påträffats. Det är ett av flera spår och lämningar längs Blekingekusten

från det postglaciala Östersjöstadiet Yoldiahavet, då havet stod betydligt lägre än idag och det växte tallskog i områden som idag är havsbotten.

Vegetation

Vegetationen inom naturreservatets landområden karaktäriseras av öppen hållmarksvegetation och magra hållmarksskogar med främst ek, tall och enbuskage. Trädskiktet är medelålders till gammalt och bitvis finns relativt gott om död ved. Områdets kryptogamer är inte närmare inventerade, men signalartslaven rostfläck har noterats. Håll- och skogsmarkerna uppvisar ett för området karaktäristiskt fältskikt, men med inslag av arter som indikerar ett tidigare mer öppet landskap. I nordost finns en öppen gräsmark med långt kontinuitet som naturlig fodermark, som under delar av 1900-talet odlades upp till åker och som fortfarande karaktäriseras av en kvävegynnad vegetation. Arter knutna till näringsfattigare gräsmarker börjar dock åter vandra in. I kanterna finns även partier med hållmarkstorrängsflora. I söder övergår gräsmarkerna i mer fukthedsartad vegetation. Även längre söderut har större svackor mellan bergknallarna tidvis odlats upp, vilket syns i form av kvarstående gräsmarksväxter, bl a nattviol, och odlingsrösen. Kring lämningarna efter ett torp i norr, Lönnatäppet, finns äldre fruktträd och andra kvarstående kulturväxter.

Under vattenytan fortsätter sannolikt hållmarkslandskapet, men kunskapsläget om naturreservatets marina miljöer är i dagsläget bristfälligt. En fiskyngelinventering från år 2010, med två provpunkter inom reservatet, indikerar att undervattensmiljön inom naturreservatet är mosaikartad, med övergångar från exponerade hårdbottnar med algvegetation och marina fiskarter i utsjölägen till mer skyddade miljöer mot land, med mjukbottnar, kärlväxter och limniska, värmegynnade fiskarter. De marina delarna av naturreservatet har potential till stora naturvärden och bör därför undersökas närmare.

Djurliv

Naturreservatets marina delar ingår i Pukaviksbukten, som är en viktig vandringsväg för laxen från Mörrumsån. Provfisken i och i nära anslutning till naturreservatet har i övrigt visat på ett förhållandevis normalt fisksamhälle för denna del av Östersjön. Grundare delar domineras av abborre och mört. Andra arter som noterats är sill, skarpsill, skrubba, horngädda, sik och oxsimpa. Området verkar fungera bra som fiskrekryteringslokal, främst för spigg, men även för gädda och andra arter.

Naturreservatets vattenområden, öar och skär är mycket attraktiva för sjöfågel under hela året. Ett flertal arter häckar inom området, t ex silvertärna och fisktärna samt de rödlistade arterna drillsnäppa, ejder, silltrut, gråtrut och roskarl. Brun kärrhök har också observerats häcka inom naturreservatet, liksom hornuggla och den rödlistade mindre hackspetten. Rapporter finns även om havsörn vintertid.

Älg vistas regelbundet i naturreservatet, liksom rådjur och grävling. Vildsvin har dock inte observerats än. Det finns gott om fladdermöss, men artsammansättningen är ännu inte känd. Grod- och kräldjuren är inte heller inventerade, men det finns bl a uppgift om salamander, utan närmare artbestämning. Insektsfaunan är också i huvudsak fortfarande okänd, men vedanknutna arter som bålgeting och myskbock har noterats.

Markanvändning

Inom Stilleryds naturreservat har två fasta fornlämningar i form av gravar från brons- eller järnåldern påträffats. Dessa tillsammans med brons- och järnåldergravar, boplatser, röjningsröseområden och fartygs-/båtlämningar i omkringliggande områden visar på att människor uppehållit sig i bygden under lång tid. Enligt stor- och enskifteshandlingarna

från årtionden kring år 1800 användes naturreservatets fastlandsdelar som utmarker, benämnda "Oxhagen" och hade sedan "urminnes tid" nyttjats till bete. Skogen gav även ved till husbehov. De nordligaste delarna av gräsmarkerna i nordost var ängsmark. I början av 1900-talet dominerades fastlandsmarkerna av lövskog. Den öppna gräsmarken i nordost var i huvudsak en hårdvallsäng. Intill ängen låg förr torpet Lönntäppet. En ortofotokarta från 1940-talet visar att delar av gräsmarken då odlats upp till åker. Idag omgärdar fortfarande mer eller mindre vällagda stenmurar de tidigare odlingsmarkerna och torplämningarna.

Under 1900-talets första hälft var stenhuggeriverksamheten omfattande, vilket det stora antalet stenbrott inom naturreservatet, särskilt på dess västsida, fortfarande vittnar om. Längs uddens östsida finns även några numera igenmurade betongvärn från andra världskriget, tillhörande den s k Per Albin-linjen. Stenbrott och stridsvärn är registrerade kulturhistoriska lämningar. I mitten av 1950-talet styckades ett drygt 6 ha stort mark- och vattenområde tillhörande fastigheten Stilleryd 6:6 av. Köparna, Holmens Bruks- och Fabriks AB, skulle använda området som flottlägningsplats för rundvirke. I samband med detta fick de även servitut för muddring kopplat till virkets hantering på fastigheterna Stilleryd 6:6 och Aspekärv 9:1 (nuv Stilleryd 15:1). År 1971 köpte Karlshamns kommun fastigheten, betecknad Stilleryd 6:12.

Områdets traditionella nyttjande som utmarksbete har fortgått in i nutid, men mer sporadiskt kring millennieskiftet och en bit in på 2000-talet. Öarna Skaftholmarna betades också ända in på 1980-talet, då öbetet upphörde. År 2011 återupptogs ko- och fårbeta i hela fastlandsdelen av naturreservatet. I övrigt nyttjas naturreservatets marker främst för rekreation och friluftsliv idag. Fastlandsområdet är lättillgängligt med goda parkeringsmöjligheter. En markerad vandringsstig leder runt udden. Klippor och en mindre sandstrand inbjuder till bad. En småbåtshamn ligger på västsidan, inom reservatets utvidgade del. Längs vägen i naturreservatet står en mindre garagebyggnad som tillhör ägarna till fastigheten Stilleryd 6:6. På udden finns även en bebyggd tomt, som inte ingår i naturreservatet.

Skälen för beslut

Naturreservatet representerar ett typiskt mellanblekingskt kust- och skärgårdslandskap, med öppna och skogsbevuxna hållmarker, hävdade fodermarkssänkor, öar och skär samt kustnära mosaikartade havsmiljöer. Uddens förhållandevis oexploaterade marker och relativt tätortsnära läge gör den attraktiv som rekreationsområde. Genom detta beslut kommer området i sin helhet, inkluderande såväl de delar av reservatet som bildades år 1967 som det nu tillkommande området, att bevaras, ha en mer enhetlig skötsel utifrån naturvårdssynpunkt samt vara mer lättillgängligt genom en helhetssyn på områdets marker och dess tillgänglighet. Med det nya beslutet betonas såväl naturreservatets terresta och marina naturvärden som dess värde för det rörliga friluftslivet.

Naturreservatets öar och kringliggande vattenområden är utpekade som fågelskyddsområden sedan år 1969. Från och med att detta beslut om naturreservat vinner laga kraft kommer fågelskyddsområdet upphävas och fågelskyddet istället regleras i naturreservatets föreskrifter.

Naturreservatets vattenområde ingår i Ramsar-området Mörrumsån-Pukaviksbukten sedan år 2001. Merparten av naturreservatets vattenområde ingår också i Natura 2000-området Pukaviksbukten (SE 0410068), som fastställdes av EU år 2004.

Reservatsbeslutet från år 1967 är i flera avseenden föråldrat och bristfälligt. Det är därför lämpligt att i samband med utvidgningen ändra beslutet för hela naturreservatet, och samtidigt fastställa en ny skötselplan för området.

Utvidgningen av naturreservatet Stilleryd bidrar till att uppfylla miljömålen: *Levande skogar, Ett rikt växt- och djurliv, Ett rikt odlingslandskap* och *Hav i balans samt levande kust och skärgård*.

Reservatsföreskrifter

Med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken föreskriver Länsstyrelsen följande:

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark och vattenområde inom reservatet.

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. uppföra ny byggnad eller andra anläggningar.
2. anlägga väg.
3. uppföra mast, antenn eller liknande anordning.
4. anlägga ny luft- eller markledning.
5. vidta åtgärder som förändrar områdets topografi, hydrologi och ytförhållanden eller landskapets allmänna karaktär såsom att spränga, gräva, schakta, lägga igen öppna diken eller dika, fylla ut, valla in, tippa, muddra eller anordna upplag.
6. plöja eller bedriva åkerbruk.
7. bedriva fiskodling eller annat vattenbruk med motsvarande påverkan.
8. prospektera efter mineral.
9. avverka skog eller bortföra torra träd eller stubbar.
10. lagra ved eller virke i naturreservatet under vedinsekternas flygtid.
11. inplantera för området främmande växt- eller djurart, liksom för trakten genetiskt främmande raser/typer.
12. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller tillföra handelsgödsel.
13. använda parasitbekämpningsmedel som utsöndras med spillningen i form som är skadlig för insekter.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

14. plantera eller så träd, buskar eller andra växter.
15. anlägga ny brygga, toalettbyggnad eller byggnad för betesdriftens behov.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter som ingår i reservatet

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter förpliktas tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning av reservatets gränser och att informationstavlor om reservatet sätts upp och underhålls.

2. istandsättning och underhåll av parkeringsplats, vandringsleder/stigar, badplatser, grillplatser och andra liknande anläggningar eller anordningar för friluftslivet enligt bifogad karta (bilaga 3).
3. årlig betesdrift i fastlandsdelen av naturreservatet (skötselområde 1 och 2) med möjlighet till slåtter vid behov i gräsmarkerna (skötselområde 2), röjning och punktavverkning av igenväxningsvegetation och gran inom naturreservatet. Områdena framgår av bifogad karta (bilaga 3).
4. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt mark- och vattenförhållanden.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt i reservatet

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. skada mark eller bottnar.
2. skada stenmurar, odlingsrösen eller andra kulturhistoriska lämningar.
3. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning.
4. otillbörligt störa djurlivet.
5. skada växande eller döda träd och buskar eller bortföra död ved från skogsmarkerna.
6. plocka mossor, lavar eller vedlevande svampar, annat än vad som rimligen behövs för artbestämning.
7. fånga och insamla ryggradslösa djur på sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs
8. inplantera för området främmande växt- eller djurart, liksom för trakten genetiskt främmande raser/typer.
9. medföra lös hund annat än vid jakt.
10. rida eller cykla annat än på för fordonstrafik avsedda vägar. Ridning är också tillåten på gräsmarkerna i naturreservatets nordöstra del (skötselområde 2, bilaga 3) under de delar av året då betesdjur inte vistas där och under förutsättning att det inte ger förslitningsskador på markerna, verkar störande på naturen eller på övrigt friluftsliv.
11. göra upp eld och använda spritkök annat än på iordningställda eldplatser.
12. använda engångsgrillar.
13. lägga upp båt eller annan vattenfarkost annat än på därför avsedd plats eller i övrigt vid tillfällig vistelse i området.
14. tälta, ställa upp husvagn eller husbil mer än en natt.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

15. bedriva vetenskaplig forskning som omfattar provtagning eller installation av utrustning.
16. sätta ut fällor för insamling av ryggradslösa djur.
17. nyttja området för tävling eller övningar som kan verka störande på naturen eller på allmänhetens friluftsliv.
18. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, snitslar, inskrift eller därmed jämförlig anordning.
19. utfodra vilt

Till skydd för häckande fågel på öarna Aspeskärv, Östra Skaftholmen, Västra Skaftholmen, Björkeskärv, Klyvesholme och Andskärvet gäller särskilda föreskrifter för tiden 1 april till 15 juli och avser förbud att:

20. färdas eller uppehålla sig inom landområde.
21. landa med båt eller annan farkost.
22. jaga eller medföra jaktredskap eller hund.
23. bortföra eller skada ägg eller fågelbo.
24. ofreda djur genom fotografering eller liknande åtgärder.

Föreskrifterna under A skall inte utgöra hinder för

- utövande av nyttjanderätter och servitut samt för underhåll, reparationer och andra åtgärder beträffande befintliga ledningsgator och ledningsnät enligt gällande servitut och nyttjanderätter.

Föreskrifterna under A och C ska inte utgöra hinder för

- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som erfordras för reservatets långsiktiga vård och som framgår av föreskrifterna B1-4 ovan.

Föreskrifterna under C ska inte utgöra hinder för

- innehavare av särskild rätt till fastighet eller innehavare av annan rätt att utnyttja sina rättigheter.

Länsstyrelsen erinrar om att det enligt 7 kap 7 § miljöbalken kan meddelas dispens från föreskrifterna om det finns särskilda skäl.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftena med reservatet är bl a:

- 7 kap. 28 b § miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område.
- föreskrifterna i lagen (1998:950) om kulturminnen.

Fastställande av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen skötselplanen för naturreservatet

Ärendets beredning

Naturreservatet Stilleryd bildades år 1967 i syfte att bevara ett område med vacker skärgårdsnatur av väsentlig betydelse för det rörliga friluftslivet. En skötselplan upprättades för området år 1983.

I samband med att en revidering av skötselplanen påbörjades år 2010 sågs det som angeläget att få en enhetlig skötsel av hela udden, såväl de privatägda delarna som redan ingick i reservatet som angränsande kommunalt ägd, då naturmiljöernas karaktärsdrag var desamma. En utvidgning av naturreservatet och en uppdaterad skötselplan ger förutsättningar för en helhetssyn på områdets skötsel och dess tillgänglighet. Karlshamns kommun kontaktades i ärendet under år 2010 och gav 14 juni 2011 ett positivt svar genom kommunstyrelsebeslut till att införliva sina marker i naturreservatet. Länsstyrelsen

tog fram förslag till nytt beslut och ny skötselplan under vintern 2011-12, vilka sändes på remiss till berörda myndigheter och förelagts sakägare för yttrande under våren 2012.

Yttranden har inkommit från markägarna, Havs och Vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen, SGU, Försvarsmakten, Blekinge museum, E.ON Elnät Sverige AB samt en granne till naturreservatet. Några synpunkter har inkommit och delvis beaktats i det slutliga beslutsdokumentet. I övrigt har remissinstanserna tillstyrkt förslaget, eller meddelat att man inte har något att erinra mot det.

Beslutets giltighet

Detta beslut gäller den dag det vunnit laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § MB träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i författningssamlingen och gäller omedelbart även om de överklagas.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen, miljödepartementet, inom tre veckor från den dag kungörelse om beslutet varit införd i ortstidning.

Deltagande

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Berit Andnor Bylund.

I beslutet har även deltagit länsassessor Bengt Johansson, antikvarie Petra Torebrink, områdesskyddssamordnare Åke Widgren samt biolog Elisabet Wallsten, den sistnämnde som föredragande.

Berit Andnor Bylund

Elisabet Wallsten

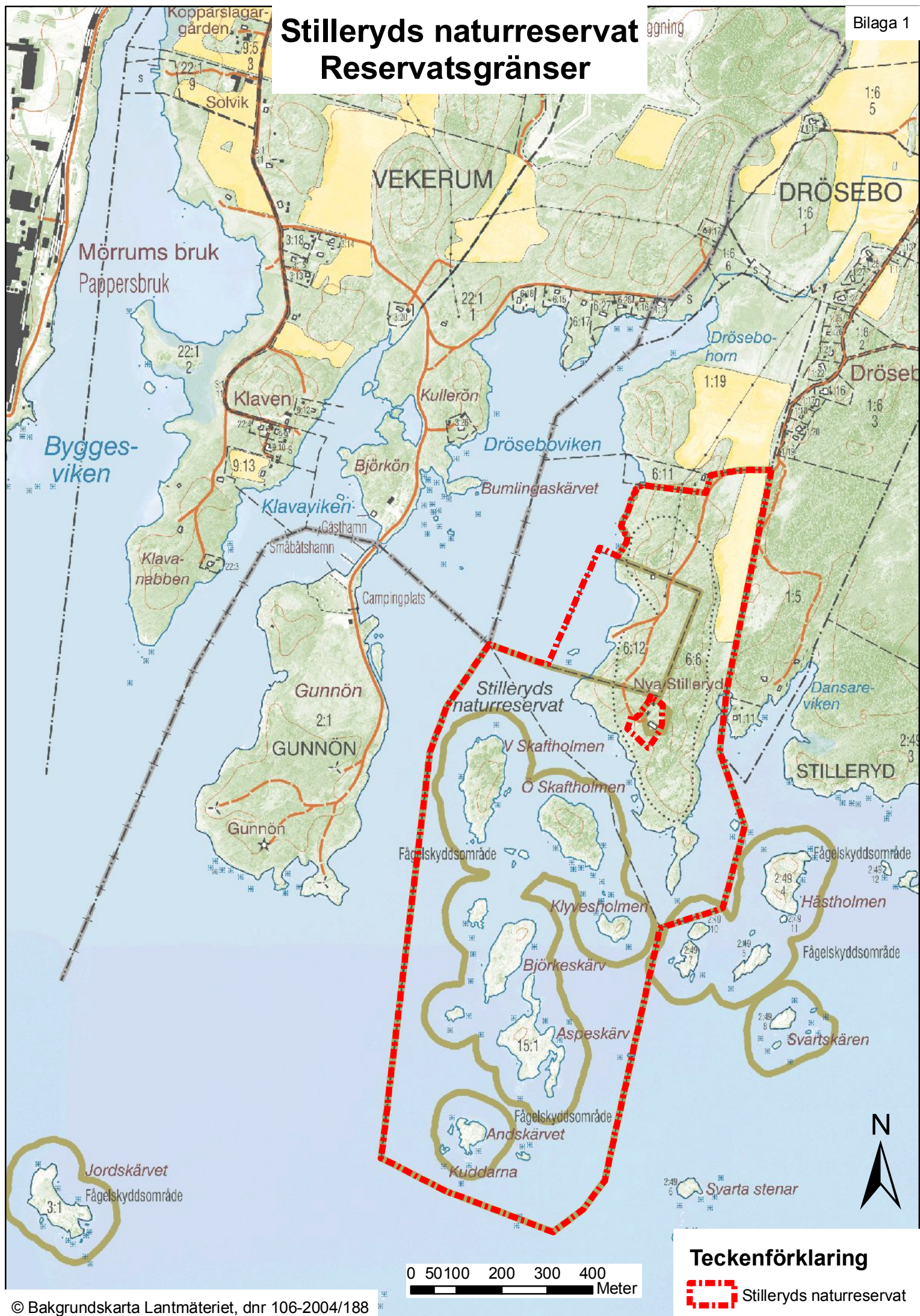
Kungöres i länets författningssamling och ortstidning.

Bilagor:

1. Karta med reservatsgränser
2. Översiktskarta
3. Karta över skötselområden och friluftsanordningar
4. Skötselplan med bilagor
5. Sändlista
6. Hur man överklagar

Stilleryds naturreservat

Reservatsgränser

Teckenförklaring

 Stilleryds naturreservat

Stilleryds naturreservat Översiktskarta

Stilleryds naturreservat

Skötselområden och friluftsanordningar

